Advaya-tāraka-upaniṣad

(Învățătură despre ne-dualul *tāraka*)

Textul original fiind însoțit de comentariile lui
Upaniṣadbrahmayogin & Appayaśivācārya

Tălmăcire din sanskrită de
Vlad Șovărel

București
20 iunie 2025

Cuprins

Advaya-tāraka-upaniṣad

Invocație

ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात्पूर्णमुदच्यते।
पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते॥
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

OṀ
Această este [de]plin, acela este [de]plin,
Din [de]plin răsare [de]plinul;
Fiind luat [de]plinul din [de]plin,
Desigur, [de]plin rămâne.
OṀ – Pace, pace, pace![1]

उपनिषद्ब्रह्मयोगिविरचितं विवरणम्॥
श्रीमदप्पयशिवाचार्यविरचितभाष्योपेता॥
Comentariul este compus de către Upaniṣadbrahmayogin.
De către venerabilul Appayaśivācārya este alcătuit comentariul.

1 *V. Īśa-upaniṣad.* Întreita „pace" este pentru îndepărtarea celor trei obstacole/suferințe: cele auto-provocate (*ādhyātmika*), cele provocate de alte ființe (*ādhibhautika*) & cele provocate de zei/destin (*ādhidaivika*).

Cel potrivit pentru [1]Tāraka-yoga

तारकयोगाधिकारः[१]
अथातोऽद्वयतारकोपनिषदं व्याख्यास्यामः।
यतये[२] जितेन्द्रियाय शमादिषड्गुणपूर्णाय॥ १ ॥

1. Așadar, *Advaya-tāraka-upaniṣad*[2]
O să explicăm acum [în detaliu]
Pentru ascetul care și-a învins simțurile,
Desăvârșit fiind întru cele șase virtuți: calmul etc.[3]

Upaniṣadbrahmayogin:

ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचन्द्राय नमः॥

द्वैतासंभवविज्ञानसंसिद्धाद्वयतारकम्।
[३]तारकब्रह्मेति गीतं वन्दे श्रीरामवैभवम्॥

इह खलु शुक्लयजुर्वेदप्रविभक्तेयमद्वयतारकोपनिषद्राजयोगसर्वस्वं प्रकटयन्ती ब्रह्मात्रपर्यवसन्ना दृश्यते। अस्याः स्वल्पग्रन्थतो विवरणमारभ्यते। अत्र यथोक्ताधिकार्युद्देशेन श्रुतयः तारकयोगमुपदिशन्तीत्याह – अथेति॥ अथ कर्मोपासनाकाण्डद्वयनिरूपणानन्तरं यतः तेन पुरुषार्थासिद्धिरतः तदर्थं यत्र स्वातिरेकेण द्वयं न विद्यते तदद्वयं ब्रह्म तन्मात्रबोधिनी विद्या तारकोपनिषत्तां श्रुतयो वयं व्याख्यास्यामः। कस्मा अधिकारिण इत्यत आह – यतय इति। स्वाश्रमानुष्ठानपूर्वकं देशिकमुखतो वेदान्तश्रवणं ततो युक्तिभिः श्रुत्यविरुद्धाभिर्मननं च कृत्वा निदिध्यसानाय यतत इति यतिः। अजितेन्द्रियस्य यतित्वं कुत इत्यत आह – जितेन्द्रियायेति। जितेन्द्रियस्य यतित्वोपपत्तेः। अरिषड्वर्गाक्रान्तस्य जितेन्द्रियता कुत इत्यत आह – शमादिषड्गुणपूर्णायेति। शमादिषड्गुणसंपत्तेररिषड्वर्गोपरतिपूर्वकत्वात्। एवं साधनवते श्रुतयः तारकयोगमुपदिशन्तीत्यर्थः॥

OṀ – Închinare venerabilului Rāmacandra – sfânt maestru (*sat-guru*), suflet mare (*parama-haṁsa*), susținător al universului (*viśvādhiṣṭhana*)!

Mă înclin înaintea măreției venerabilului Rāma,
Cântat ca „*brahman* eliberatorul (*tāraka*)” –
Eliberator prin ne-dualitatea (*advaya*) desăvârșită pe deplin
Prin cunoașterea ne-existenței dualității (*dvaita-asaṁbhava*).

Desigur, aici, această *Advaya-tāraka-upaniṣad* – parte din *Śukla-yajur-veda* care revelează întreaga Rāja-yoga – este văzută ca având drept finalitate doar pe *brahman*. [Astfel] este început comentariul asupra acestei [învățături] datorită scurtimii textului.

‹Așadar› etc.: spune că aici scripturile (*śruti*) explică Tāraka-yoga prin descrierea celui potrivit/calificat, așa cum a fost menționat. Astfel, după examinarea celor două secțiuni – referitoare la acțiune/ritual (*karman*) și la venerare (*upāsanā*) – deoarece

[१]व्याख्येयो विषयः तदधिकारी च॥ [२]यतिने॥ [३]तारकम्॥

1 Datorită polisemantismului termenului *tāraka* – cel care te trece dincolo/te traversează/protejează, salvator/eliberator, Śiva, stea, stea căzătoare, pupila ochiului, ochi – îl vom lăsa ca atare.

2 *Advaya-tāraka-upaniṣad* aparține de *Śukla-yajur-veda*, fiind a 53-a dintre cele 108 *Upaniṣad* sau a 51-a (*AtUp* 2016) ori a 55-a (*AtUp* 1917 & 1948), apărând cel mai probabil în primele secole ale e.n. (Flood 1996, p. 96 & Feuerstein 2002, p. 171).

3 Cele șase virtuți (*guṇa*) sunt: calmul (*śama*), auto-controlul (*dama*), abandonarea (*uparati*/*uparama*) [ritualurilor], răbdarea (*titikṣā*), contemplarea (*samādhāna*) & credința (*śraddhā*).

prin această [examinare] scopul vieții (*puruṣa-artha*) [rămâne] ne-desăvârșit, atunci, în acest scop, noi vom explica această scriptură (*śruti*), *Tāraka-upaniṣad*, știința (*vidyā*) care produce cunoașterea doar a acestui *brahman* ne-dual (*advaya*), [deoarece] nu există [vreo] dualitate prin „a fi diferit de sine” (*svātireka*).

‹Pentru ascetul› etc.: dacă ar fi spus „cine este cel potrivit/calificat?” Ascetul (*yati*) este cel care după ce a împlinit îndatoririle propriei sale stării (*āśrama*[1]) depune efort pentru [a dobândi] meditația profundă (*nidhidhyāsana*) [asupra adevărurilor enunțate de scripturi], ascultând [învățătura] Vedānta din gura maestrului (*deśika*) și apoi reflectând (*manana*) prin argumente (*yukti*) ne-incompatibile cu scripturile (*śruti*).

‹Care și-a învins simțurile› etc.: dacă ar fi spus „cum ar putea exista starea de ascet (*yati*) pentru cel care nu și-a învins simțurile?” Deoarece originea/cauza stării de ascet este a celui care și-a învins simțurile (*jitendriya*).

‹Desăvârșit întru cele șase virtuți (*guṇa*): calmul (*śama*) etc.› etc.: dacă ar fi spus „cum ar putea exista starea de a învinge simțurile (*jitendriyatā*) pentru cel copleșit de către grupul celor șase dușmani[2]?” Deoarece desăvârșirea celor șase virtuți (*guṇa*), calmul (*śama*) etc., este precedată de oprirea/dispariția grupului celor șase dușmani.

Astfel, scripturile (*śruti*) îi învață despre Tāraka-yoga pe cei care posedă mijloacele [de realizare] – astfel este înțelesul.

Rezultatul care apare pe calea Yoga[3]

योगोपायतत्फलम्[१]
चित्स्वरूपोऽहमिति सदा भावयन्सम्यङ्निमीलिताक्षः किंचिदुन्मीलिताक्षो वाऽन्तर्दृष्ट्या भ्रूदहरादुपरि सच्चिदानन्दतेजःकूटरूपं [२]परं ब्रह्मावलोकयन्तद्रूपो भवति ॥ २ ॥

2. Meditând întotdeauna „eu sunt [de] natura proprie a conștiinței (*cit*)” – fiind cu ochii complet închiși sau cu ochii puțin întredeschiși, observând cu ajutorul privirii interioare (*antar-dṛṣṭi*), deasupra spațiului dintre sprâncene, supremul *brahman* care este de natura supremei strălucirii (*tejas*) – ființă-conștiință-beatitudine (*sat-cit-ānanda*) – devine de natura acestui [*brahman*].

Upaniṣadbrahmayogin:

एवं निदिध्यसानोपायतत्फलमाह – चिदिति। योगी स्वान्तश्चिद्रूपोऽस्मीति भावयन्नर्धोन्मीलितलोचनो भ्रूमध्यादौ सच्चिदानन्दमात्रं ब्रह्माहमस्मीत्यालोकयन्तद्रूपस्तारकरूपो भवति ॥

‹Conștiinței (*cit*)› etc.: spune astfel despre calea [către] meditația profundă (*nidhidhyāsana*) [asupra adevărurilor enunțate de scripturi] și rezultatul acesteia. Yoginul

[१] योगानुष्ठानं तत्फलं च ॥ [२] पर० ॥

1 Textele sacre hinduiste descriu patru etape/stări (*āśrama*) ale vițuirii omului: discipolat (*brahmacarya*), gospodar (*gṛha-stha*), trăitor în pădure (*vāna-prastha*) și renunțător la cele lumești (*saṁnyāsa*). În acest context este vorba despre ultima etapă, cea de „renunțător la cele lumești”, ale cărui îndatoriri au fost prescrise în....

2 Grupul celor șase dușmani (*ari-ṣaḍ-varga*): dorința (*kāma*), mânia (*krodha*), lăcomia (*lobha*), confuzia (*moha*), aroganța (*mada*) & invidia (*mātsarya*).

3 Var. n. १: „Practica Yoga și rezultatul acesteia”.

fiind cu ochii pe jumătate deschiși, meditând în propriul interior/sine „sunt [de] natura conștiinței (*cit*)”, privind/contemplând în mijlocul dintre sprâncene „eu sunt *brahman*, doar ființă-conștiință-beatitudine (*sat-cit-ānanda*)”, devine de natura acestuia, de natura lui *tāraka*.

Natura proprie a lui *tāraka*[1]

तारकस्वरूपम्[१]

गर्भजन्मजरामरणसंसारमहद्भयात्संतारयति। तस्मात्तारकमिति। जीवेश्वरौ मायिकाविति विज्ञाय सर्वविशेषं नेति नेतीति विहाय यदवशिष्यते तदद्वयं ब्रह्म॥ ३॥

3. Salvator din această, [*i.e.*] salvează din marea frică a neîntreruptei manifestări (*saṁsāra*) [alcătuită din starea de] embrion, naștere, decrepitudine și moarte. Cunoscând că „individul (*jīva*) și divinul (*īśvara*) sunt iluzorii” și lăsând de-o parte toate distincțiile/particularitățile (*viśeṣa*) prin „nu [acesta], nu [acesta]” (*neti neti*)[2], ceea ce rămâne este acest ne-dual *brahman*.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

किं तारकमित्यत आह – गर्भेति। ज्योतिर्लिङ्गं भ्रुवोर्मध्ये नित्यं ध्यायेत्सदा यतिः। इति श्रुतिसिद्धज्योतिर्लिङ्गस्य प्रत्यग्रूपत्वेन स्वाज्ञविकल्पितगर्भवासादिसंसारतारकत्वात्तारकं प्रत्यगात्मेत्यर्थः। जीवेशभेदे सति प्रत्यगभिन्नब्रह्मभावः कुत इत्याशङ्क्य तयोर्भेदस्य मायिकत्वेन मिथ्यात्वात्ततो यच्छिष्यते तदेव ब्रह्मेत्याह – जीवेति॥

‹Embrion (*garbha*)› etc.: dacă spune „cine este *tāraka*?”[3] Astfel, sinele lăuntric (*pratyañc-ātman*) este *tāraka* datorită stării sale de salvator din neîntrerupta manifestare (*saṁsāra*) – [alcătuită] din stările de embrion (*garbha*) etc., [fals] concepute (*vikalpita*) din cauza ne-cunoașterii de sine (*svājña*) – prin starea naturii interioare a lui *jyotir-liṅga*, așa cum a fost stabilit de scriptură (*śruti*):

> Ascetul (*yati*) trebuie să mediteze întotdeauna
> Asupra propriului/eternului *jyotir-liṅga* aflat la mijloc între sprâncene.[4]

– astfel este înțelesul.

‹Individul (*jīva*)› etc.: fiind în dubiu „cum ar putea fi [posibilă] starea de ne-diferențiere a lui *brahman* cu [sinele] interior atunci când există diferența dintre individ (*jīva*) și divin (*īśa*)?” – din cauza stării de falsitate, în virtutea caracterului iluzoriu al diferenței dintre cei doi, spune că ceea ce rămâne este, desigur, [doar] *brahman*.

---

१ अद्वयतारकपदार्थौ॥

---

1 Var. n. १: „Semnificațiile cuvintelor *advaya* și *tāraka*”.

2 *V. BāUp* II.3.6.

3 Var.: „”.

4 *BvUp* 80cd. *Jyotir-liṅga litt.* „falus de lumină”, manifestare a lui Śiva sub forma unei coloane de lumină ce i-a determinat pe zeii Brahmā și Viṣṇu să-i recunoască întâietatea. Există 12 temple dedicate lui Śiva sub această formă (*v. ŚP* III.42.2-4).

Metoda investigării prin cele trei [obiecte] semnificate (*lakṣya*)[1]

लक्ष्यत्रयानुसंधानविधिः[१]
तत्सिद्धौ लक्ष्यत्रयानुसंधानं कर्तव्यम्॥४॥

4. Ceea ce trebuie făcut pentru desăvârșirea (*siddhi*) acestuia este investigarea prin cele trei [obiecte] semnificate (*lakṣya-traya*)[2].

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

तदधिगमोपायः कथमित्यत आह – तत्सिद्धा इति॥

‹Pentru desăvârșirea (*siddhi*)› etc.: dacă spune „care este calea dobândirii acestuia?"

APPAYAŚIVĀCĀRYA:

परिच्छिन्नज्योतीरूपलक्ष्यानुसंधानस्यापि चित्तशुद्धिफलकत्वम्॥

मूर्तामूर्तात्मकं यत्र तारकद्वयमुच्यते।
ज्योतिर्दर्शनमार्गोक्तिं व्यख्यास्येऽद्वयतारकम्॥

ननु – जीवेश्वरौ मायिकाविति विज्ञाय सर्वविशेषं नेति नेतीति विहाय यदवशिष्यते तदद्वयं ब्रह्मेति यदुक्तं तद्युक्तमेव। अपि तु – तत्सिद्धौ लक्ष्यत्रयानुसंधानं कर्तव्यमित्येतदयुक्तम्। कुतो लक्ष्यत्रयस्य च देहान्तर्गतत्वेन परिच्छिन्नज्योतिःस्वरूपतया स्वयमपरिच्छिन्नत्वाभावात्। अद्वयब्रह्म ह्यपरिच्छिन्नं महाकाशवत्प्रसिद्धम्। तत्सिद्धौ परिच्छिन्नलक्ष्यत्रयानुसंधानं कथं साधनं स्यात्। अपरिच्छिन्नब्रह्मसिद्धौ [२]ह्यपरिच्छिन्नब्रह्मध्यानं कर्तव्यम्। अत इह विरुद्धमुक्तिमिति चेत् – सत्यमेवैतत्। तथाप्युक्तलक्ष्यत्रयानुसंधानद्वारा संशुद्धचित्तस्यैव वाक्यार्थश्रवणमननसंस्कृतान्तःकरणवशीकरणपूर्वकापरिच्छिन्नब्रह्मात्मैक्यानुसंधानकरणसामर्थ्यसंभवात्। अन्यथा देहमध्यगतज्योतिर्दर्शनहीनत्य[३] वाक्यादिश्रवणादिप्रवृत्त्यसंभवाच्च परिच्छिन्नानुसंधानं युक्तिमित्यनुसंधानम्॥

Starea de producere a purității psihicului (*citta*) este chiar și a investigării [obiectului] semnificat (*lakṣya*) care este de natura luminii (*jyotis*) determinate/limitate (*paricchinna*).

Astfel se afirmă natura duală a lui *tāraka*
Ca fiind manifestată|ne-manifestată (*mūrta|amūrta*).
Va fi explicată *advaya-tāraka*,
Descrisă ca fiind calea vederii luminii (*jyotis*).

Desigur, ceea ce a fost afirmat – „cunoscând că «individul (*jīva*) și divinul (*īśvara*) sunt iluzorii» și lăsând de-o parte toate distincțiile/particularitățile (*viśeṣa*) prin «nu [acesta], nu [acesta]» (*neti neti*), ceea ce rămâne fiind acest ne-dual *brahman*" – acesta este cu adevărat corect. Însă acest lucru – „pentru desăvârșirea acesteia trebuie realizată investigarea prin cele trei [obiecte] semnificate (*lakṣya-traya*)" – este ne-corect. Din ce motiv? Datorită absenței stării proprii de ne-determinare/ne-limitare (*aparicchinnatva*) a celor trei [obiecte] semnificate (*lakṣya-traya*), din cauza faptului că natura proprie a luminii (*jyotis*) este determinată/limitată (*paricchinna*) de situarea acesteia în trup (*deha*).

---

[१]तदधिगमोपायः॥ [२]तु॥ [३]०हीनस्य (?)॥

---

1 Var. n. **१**: „Calea dobândirii acestuia".
2 Var.: „investigarea celor trei [obiecte] semnificate (*lakṣya-traya*)".

Ne-dualul *brahman* este, într-adevăr, ne-determinat/ne-limitat (*aparicchinna*), prea-bine cunoscut ca fiind asemenea marelui spațiu (*mahākāśa*), atunci cum ar putea fi investigarea prin cele trei [obiecte] semnificate (*lakṣya-traya*) determinate/limitate (*paricchinna*) să fie un mijloc (*sādhana*) pentru realizarea (*siddhi*) acestuia? Desigur, pentru realizarea ne-determinatului/ne-limitatului (*aparicchinna*) *brahman*, trebuie realizată meditația (*dhyāna*) asupra ne-determinatului/ne-limitatului (*aparicchinna*) *brahman*.

De aceea, dacă aici [se consideră că] este exprimată o contradicție – desigur, aceasta este adevărată. Chiar și așa, [realizarea este posibilă,] desigur, pentru cel al cărui psihic (*citta*) este pe deplin purificat prin intermediul investigării prin cele trei [obiecte] semnificate (*lakṣya-traya*), datorită capacității de realizare printr-o investigare a identității sinelui (*ātman*) cu ne-determinatul/ne-limitatul *brahman*, precedată de luarea în posesie (*vaśīkaraṇa*) a instrumentului intern (*antaḥkaraṇa*) purificat/desăvârșit (*saṁskṛta*) prin ascultarea (*śravaṇa*) înțelesurilor afirmațiilor (*vākya-artha*) [scripturilor] și reflectare (*manana*) [asupra acestora].

În caz contrar, din cauza absenței folosirii ascultării etc. a afirmațiilor (*vākya*) [scripturilor] etc. și a absenței vederii luminii (*jyotis*) aflată în mijlocul/interiorul trupului, ‹investigarea (*anusaṁdhāna*)› implică investigarea determinată/limitată (*paricchinna*).

Semnul (*lakṣaṇa*) [obiectului] interior semnificat (*lakṣya*)[1]

अन्तर्लक्ष्यलक्षणम्[१]

देहमध्ये ब्रह्मनाडी सुषुम्ना सूर्यरूपिणी पूर्णचन्द्राभा वर्तते। सा तु मूलाधारादारभ्य ब्रह्मरन्ध्रगामिनी भवति। तन्मध्ये तटित्कोटिसमानकान्त्या मृणालसूत्रवत्सूक्ष्माङ्गी कुण्डलिनीति प्रसिद्धाऽस्ति। तां दृष्ट्वा मनसैव नरः सर्वपापविनाशद्वारा मुक्तो भवति। फालोर्ध्वगललाटविशेषमण्डले निरन्तरं तेजस्तारकयोगविस्फुरणेन पश्यति चेत्सिद्धो भवति। तर्जन्यग्रोन्मीलितकर्णरन्ध्रद्वये तत्र फूत्कारशब्दो जायते। तत्र स्थिते मनसि चक्षुर्मध्यगतनीलज्योतिःस्थलं विलोक्याऽन्तर्दृष्ट्या निरतिशयसुखं प्राप्नोति। एवं हृदये पश्यति। एवमन्तर्लक्ष्यलक्षणं मुमुक्षुभिरुपास्यम्॥५॥

5. În mijlocul trupului există traseul psiho-energetic (*nāḍī*) al lui Brahmā, adică „cea milostivă (*suṣumnā*), având natura soarelui și strălucirea lunii pline. Desigur, aceasta există începând din „suportul rădăcină" (*mūlādhāra*), mergând până în apertura (*randhra*) lui Brahmā. În mijlocul acesteia este cea prea-bine cunoscută [sub numele de] Kuṇḍalinī, având un trup subtil (*sūkṣma*), precum firul (*sūtra*) tulpinii de lotus, de o strălucire aidoma a zece milioane de fulgere. Doar văzând-o cu mintea (*manas*) omul devine izbăvit (*mukta*) prin distrugerea deplină a tuturor păcatelor (*pāpa*). Desăvârșit (*siddha*) devine dacă vede fără de întrerupere strălucirea (*tejas*) prin pâlpâirea [luminii, practicând] Tāraka-yoga în zona (*maṇḍala*) dintre gât și frunte, deasupra frunții

[१] तत्राद्यस्यान्तर्लक्ष्यस्य स्वरूपं तदभ्यासफलानि च॥

1 Var. n. १: „Natura proprie a [obiectului] semnificat interior… și rezultatele practicii acesteia".

(*phāla*). Acolo, atunci când cele două aperturi ale urechilor (*karṇa*) sunt acoperite de vârfurile degetelor arătătoare (*tarjanī*), apare sunetul PHŪT. Acolo, atunci când mintea (*manas*) se află acolo[1], privind locul strălucirii (*tejas*) albastre situată la mijloc între [cei doi] ochi (*cakṣus*), prin privirea interioară (*antar-dṛṣṭi*) dobândește o fericire (*sukha*) fără de limite. Privește, desigur, în inimă (*hṛdaya*). Astfel este semnul/caracteristica (*lakṣaṇa*) [obiectului] interior semnificat (*lakṣya*) care trebuie venerat de către cei dornici de eliberare.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

अन्तर्बाह्यमध्यभेदेन लक्ष्यं त्रिविधम्। तत्राऽन्तर्लक्ष्यलक्षणं तदभ्यासफलं चाह – देहेति। यदा कुण्डलिनी प्राणदृष्टिमनोग्निभिर्मूलाधारत्रिकोणाग्रालंकारसुषुम्नाऽधोवक्त्रं विभिद्य तन्मध्ये प्रविशति तदा बाह्यान्तःप्रपञ्चविस्मरणपूर्वकं मुन्यन्तःकरणं निर्विकल्पब्रह्मपदं भजति। मुनिर्निर्विकल्पज्ञानाद्विकल्पान्मुक्तो भवतीत्यर्थः। तत्सिद्ध्युपायः क इत्यत आह – फालेति। तद्गतसुखानुभवोपायं वदन्नन्तर्लक्ष्यमुपसंहरति – तर्जनीति। सुखं प्राप्नोति। न केवलं कर्णरन्ध्रद्वये एवं हृदये॥

De trei feluri este [obiectul] semnificat (*lakṣya*), prin distincția: interior (*antar*), exterior (*bāhya*) și intermediar (*madhya*).

‹Trupului› etc.: spune aici despre semnul/caracteristica (*lakṣaṇa*) [obiectului] interior semnificat (*lakṣya*) și despre rezultatul practicării acestuia. Atunci când Kuṇḍalinī, împreună cu suflul (*prāṇa*), privirea/atenția (*dṛṣṭi*), mintea (*manas*) și focul (*agni*), intră în mijlocul acesteia, străpungând „gura” [orientată în] jos a „celei milostive (*suṣumnā*) care este decorată cu vârful triunghiului din „suportul rădăcină” (*mūlādhāra*), doar atunci instrumentul intern (*antaḥkaraṇa*) al înțeleptului (*muni*) se bucură de/dobândește starea fără de constructe mentale (*nirvikalpa*) a lui *brahman*, după ce mai întâi a uitat de manifestare (*prapañca*), atât de cea exterioară, cât și de cea interioară. Înțeleptul devine izbăvit (*mukta*) din constructele mentale (*vikalpa*) prin cunoașterea fără de constructe mentale (*nirvikalpa*) – astfel este înțelesul.

‹Frunții (*phāla*)› etc.: dacă spune „care este această cale/metodă (*upāya*) întru desăvârșire (*siddhi*)?”

‹Degetelor arătătoare (*tarjanī*)› etc.: descriind calea/metoda (*upāya*) pentru experimentarea fericirii (*sukha*) inerente acestuia (*i.e. brahman*), recapitulează despre [obiectul] interior semnificat (*lakṣya*).

‹Dobândește o fericire (*sukha*)›: nu doar în cele două aperturi ale urechilor (*karṇa*), ci și în inimă (*hṛdaya*).

1 Var.: „atunci când mintea (*manas*) este stabilă/suspendată (*sthita*)”.

Semnul [obiectului] exterior semnificat (*lakṣya*)

बहिर्लक्ष्यलक्षणम्[१]
अथ बहिर्लक्ष्यलक्षणम्। नासिकाग्रे चतुर्भिः षड्भिरष्टभिर्दशभिर्द्वादशभिः क्रमादङ्गुलान्ते नीलद्युतिश्यामत्वसदृग्रक्तभङ्गीस्फुरत्पीतवर्णद्वयोपेतं[२] व्योम यदि पश्यति स तु योगी भवति। चलदृष्ट्या व्योमभागवीक्षितुः पुरुषस्य दृष्ट्यग्रे[३] ज्योतिर्मयूखा वर्तन्ते। तद्दर्शनेन योगी भवति। तप्तकाञ्चनसंकाशज्योतिर्मयूखा अपाङ्गान्ते भूमौ वा पश्यति। तद्दृष्टिः स्थिरा भवति। शीर्षोपरि द्वादशाङ्गुलसमीक्षितुरमृतत्वं भवति। यत्र कुत्र स्थितस्य शिरसि व्योमज्योतिर्दृष्टं चेत्स तु योगी भवति॥ ६ ॥

6. Acum despre semnul/caracteristica [obiectului] exterior semnificat (*lakṣya*). Acela devine yogin dacă vede treptat, la o distanță de 4, 6, 8, 10, 12 degete de la vârful nasului (*nāsikā*), spațiul (*vyoman*) înzestrat cu două culori: galben (*pīta*) vibrant/strălucitor (*sphurat*) într-un fel roșu-sângeriu (*rakta*) [și] o strălucire albastră (*nīla*) aidoma întunericului (*śyāmatva*). Raze de lumină (*jyotis*) se manifestă în fața privirii (*dṛṣṭi*) omului (*puruṣa*) care privește o parte din spațiu (*vyoman*) cu o privire relaxată (*cala*)[1] – printr-o astfel de vedere (*darśana*) devine yogin. Vede raze de lumină (*jyotis*) asemănătoare aurului topit la finele colțului exterior al ochiului ori pe pământ – privirea (*dṛṣṭi*) acestuia devine stabilă. Starea de ne-murire (*amṛtatva*) se manifestă pentru cel care vede pe deplin la [o distanță de] 12 degete deasupra capului. Acela devine yogin, desigur, dacă este văzută strălucirea spațiului (*jyotis-vyoman*) deasupra capului acestuia, oriunde s-ar afla [el].

Upaniṣadbrahmayogin:

बहिर्लक्ष्यलक्षणमाह – अथेति। योगी भवतीत्यादिकृत्स्नोपनिषत्प्रायशो मण्डलब्राह्मणोपनिषद्व्याख्यानेन व्याख्यातं स्यादिति मन्तव्यम्॥

‹Acum› etc.: spune despre semnul/caracteristica (*lakṣaṇa*) [obiectului] exterior semnificat (*lakṣya*). În cea mai mare parte, întreaga învățătură (*upaniṣad*), începând cu ‹devine yogin› etc., poate fi explicată prin comentariul la *Maṇḍala-brāhmaṇa-upaniṣad*[2] – astfel trebuie considerat.

[१] द्वितीयस्य बहिर्लक्ष्यस्य स्वरूपं तदभ्यासफलानि च॥ [२] ०द्वयोपेत०॥ [३] दृष्ट्यग्रे॥

1 *I.e.* ne-focalizată, liberă; var. „dând ochii peste cap”.
2 *V. MbUp.*

Semnificația [obiectului] intermediar semnificat (*lakṣya*)

मध्यलक्ष्यलक्षणम्

अथ मध्यलक्ष्यलक्षणम्। प्रातश्चित्रादिवर्णाखण्डसूर्यचक्रवद्वह्निज्वालावलीवत्तद्विहीनान्तरिक्षवत्पश्यति। तदाकाराकारितया अवतिष्ठति। तद्भूयोदर्शनेन गुणरहिताकाशं भवति[१]। विस्फुरत्तारकाकारदीप्यमानगाढतमोपमं[२] परमाकाशं भवति। कालानलसमद्योतमानं महाकाशं भवति। [३]सर्वोत्कृष्टपरमद्युतिप्रद्योतमानं तत्त्वाकाशं भवति। कोटिसूर्यप्रकाशवैभवसंकाशं सूर्याकशं भवति। एवं बाह्याभ्यन्तरस्थव्योमपञ्चकं तारकलक्ष्यम्। तद्दर्शी विमुक्तफलस्तादृग्व्योमसमानो भवति। तस्मात्तारक एव लक्ष्यममनस्कफलप्रदं भवति॥७॥

7. Acum despre semnul/caracteristica [obiectului] intermediar semnificat (*lakṣya*). El vede dimineața devreme ca și cum ar fi un disc solar, ne-fragmentat, de culoare pestriță/strălucitoare (*citra*) etc., ca și cum ar fi un șir de flăcări de foc [ori] ca și cum atmosfera/cerul ar fi pe deplin lipsit de acestea. Rămâne ferm/stabil sub/prin forma aspectului acestora. Prin vederea (*darśana*) repetată a acestora devine:
(1) „spațiul lipsit de calități" (*guṇarahita-ākāśa*),
(2) „spațiul suprem" (*parama-ākāśa*) care este aidoma întunericului (*tamas*) dens ce este animat/înflăcărat de forma unei stele (*tāraka*) scânteietoare,
(3) „marele spațiu" (*maha-ākāśa*) care strălucește aidoma focului timpului (*kāla-anala*),
(4) „spațiul a ceea ce este" (*tattva-ākāśa*) care strălucește cu suprema lumină ce este superioară tuturor,
(5) „spațiul soarelui" (*sūrya-ākāśa*) care este aidoma măreției strălucirii a zece milioane de sori
– astfel, [obiectul] semnificat (*lakṣya*) al lui *tāraka* este alcătuit din cele cinci spații (*ākāśa*) care se află atât în exterior cât și în interior.

Cel care vede aceasta, fiind eliberat de [orice] rezultat, devine asemenea unui astfel de spațiu (*vyoman*). De aceea doar *tāraka* este [obiectul] semnificat (*lakṣya*) care dăruiește drept rezultat [starea] „ne-mentală" (*amanaska*).

Upaniṣadbrahmayogin:

अन्तर्बाह्यलक्ष्यस्वरूपमुक्त्वा मध्यलक्ष्यस्वरूपमाह – अथेति। तद्दर्शी विमुक्तस्वाज्ञानतत्कार्यफलः। यस्मादेवं तस्मात्॥

‹Acum› etc.: după ce a fost descrisă esența [obiectului] semnificat (*lakṣya*) interior și exterior spune despre esența [obiectului] semnificat (*lakṣya*) intermediar.

‹Cel care vede aceasta› este pe deplin izbăvit de propria-i ignoranță (*sva-ajñāna*) și de rezultatele efectelor acesteia. Deoarece este astfel, atunci [acestea rezultă].

[१]पश्यति॥ [२]०संदीप्य०॥ [३]सर्वोत्कट०॥

APPAYAŚIVĀCĀRYA:

उक्तानां लक्ष्यत्रयव्योम्नां भौतिकत्वशङ्का

नन्विहाऽन्तर्लक्ष्यबाह्यलक्ष्यमध्यलक्ष्यलक्षणेषूच्यमानेषु नीलरक्तपीतचित्रादिवर्णयुक्तव्योमदर्शनान्यवगम्यन्ते। नैतैर्दर्शनैः किंचिदपि मुमुक्षोः प्रयोजनं भवितुमर्हति। कुतो नानाविधज्योतिर्विषयकत्वेन भौतिकत्वात्। यदि ब्रह्मज्योतिर्दर्शनं स्यात्तदा क्रममुक्त्यै वा तदुपयुक्तं स्यात्। न तु तदेतत्। ब्रह्मणरेवं नानाविधत्वाभावात्। भौतिकानि तु ज्योतींष्युपाधिभेदाद्बहुविधानि भवितुमर्हन्ति। तस्मात्प्रपञ्चितलक्षणबहुविधज्योतिर्दर्शनानि सिद्ध्यर्थकानि स्युः। उपनिषदां वैयर्थ्यकल्पनानर्हत्वात्। इति चेत् –

तन्निरसनेनैषां मुमुक्षूपयोगित्वनिर्णयः

अत्रोच्यते। निर्विशेषस्य परस्य ब्रह्मण एवैतानि ज्योतींषीति। कुतो भौतिकज्योतिषां देहाद्बहिर्दर्शनीयत्वेन देहान्तर्दर्शनायोग्यत्वात्। प्रत्यगात्मज्योतिष एकरूपत्वेऽपि विविधनाडीवन्नाडीसंबन्धवशान्नानावर्णोपपत्तेः। [१]यथैकवृत्तिमानप्यात्मा नानानाडीसंबन्धाज्जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थाविशेषैर्नानाविधोऽनुभूयते तद्वत्। यद्यप्येतेषां ज्योतिषामखण्डत्वेन दर्शनविषयत्वाभात्क्रममुक्त्यै परम्परया सद्योमुक्त्यै वा साधनत्वं स्यात्। न तु साक्षात्सद्योमुक्त्यै। न तु तावता सिद्ध्यर्थकानि मुमुक्षोरनुपयुक्तानीति वक्तुं युक्तम्॥

Îndoiala cu privire la starea materială a celor trei spații (*vyoman*) menționate ca [obiecte] semnificate (*lakṣya*).

Desigur, în acest caz, în ceea ce privește semnele/caracteristicile (*lakṣaṇa*) [obiectului] interior semnificat (*lakṣya*), a [obiectului] exterior semnificat (*lakṣya*) și a [obiectului] intermediar semnificat (*lakṣya*), sunt luate în considerare vederile/contemplările (*darśana*) spațiilor (*vyoman*) înzestrate cu culori precum albastru (*nīla*), roșu (*rakta*), galben (*pīta*), pestriț (*citra*) etc. Câtuși de puțin nu ar trebui să dobândească vreun profit cel care dorește izbăvirea prin aceste vederi/contemplări (*darśana*). De ce? Datorită stării materiale cu privire la lumina (*jyotis*) care este de variate feluri. Dacă ar fi vederea luminii (*jyotis*) lui *brahman*, atunci aceasta ar putea fi utilizată pentru izbăvirea (*mukti*) graduală. Dar aceasta nu este astfel, datorită ne-existenței unei astfel de stări de diversitate întru *brahman*. Dar luminile (*jyotis*) materiale pot să devină în variate feluri din cauza diferitelor condiționări (*upādhi*). De aceea, vederile/contemplările (*darśana*) asupra luminilor (*jyotis*) care sunt de variate feluri, cu caracteristici explicate pe deplin, ar putea fi în scopul desăvârșirii (*siddhi*) – deoarece este ne-meritată imaginarea (*kalpana*) inutilității învățăturilor (*upaniṣad*).

Dacă [se spune] astfel:

Prin respingerea acestora este stabilită utilitatea lor pentru cel care dorește eliberarea.

Aici este spus: „aceste lumini (*jyotis*) aparțin doar supremului *brahman*, cel lipsit de distincții". De ce? Deoarece prin starea luminilor (*jyotis*) materiale de a fi vizibile în afara trupului, [acestea] sunt ne-potrivite vederii/contemplării (*darśana*) în interiorul trupului. Deși natura luminii (*jyotis*) sinelui lăuntric (*pratyañc-ātman*) este unitară, datorită influenței asocierii [sale] cu traseele psiho-energetice (*nāḍī*) ale celui (*i.e.* trupul) care posedă variate feluri de trasee psiho-energetice (*nāḍī*), devin vizibile variate culori. Așa cum sinele (*ātman*), deși are o unică funcție/activitate (*vṛttimat*), este experimentat în variate feluri prin diferențierea stărilor de veghe (*jāgrat*), de vis (*svapna*) și de somn profund (*suṣupti*) din cauza asocierii cu diferitele trasee psiho-energetice (*nāḍī*), tot astfel [este și în acest caz]. Iar dacă [spațiul este perceput] aidoma obiectului vederii

[१] ०संबन्धवशाज्जाग्रत० ॥

(*darśana*) prin starea de ne-divizare a acestor lumini (*jyotis*), ar putea fi o instrumentare (*sādhanatva*) întru izbăvirea (*mukti*) graduală sau întru izbăvirea imediată[1] prin succesiune – dar nu direct pentru izbăvirea imediată. Dar nu este corect a se afirma că în acest fel ele sunt inutile scopului desăvârșirii (*siddhi*) pentru cel care dorește izbăvirea.

Tāraka este de două feluri

द्विविधं तारकम्[१]
तत्तारकं द्विविधं पूर्वार्धं तारकमुत्तरार्धममनस्कं चेति। तदेष श्लोको भवति –

तद्योगं च द्विधा विद्धि पूर्वोत्तरविधानतः।
पूर्वं तु तारकं विद्यादमनस्कं तदुत्तरम् – इति ॥८॥

8. *Tāraka* este de două feluri: jumătatea care precede este *tāraka*, iar jumătatea care urmează este [starea] „ne-mentală” (*amanaska*). Aici este strofa pentru aceasta:

Cunoaște că această Yoga este de două feluri!
Conform ordinii succesiunii: cel ce precede și cel ce urmează.
Cel ce precede trebuie să fie cunoscut ca *tāraka*,
Cel ce urmează ca [starea] „ne-mentală” (*amanaska*).

Desăvârșirea prin Tāraka-yoga[2]

तारकयोगसिद्धिः[२]
अक्ष्यन्तस्तारयोश्चन्द्रसूर्यप्रतिफलनं भवति। तारकाभ्यां सूर्यचन्द्रमण्डलदर्शनं ब्रह्माण्डमिव[३] पिण्डाण्डशिरोमध्यस्थाकाशे रवीन्दुमण्डलद्वितयमस्तीति निश्चित्य तारकाभ्यां तद्दर्शनम्। अत्राप्युभयैक्यदृष्ट्या[४] मनोयुक्तं ध्यायेत्। तद्योगाभावे इन्द्रियप्रवृत्तेरनवकाशात्। तस्मादन्तर्दृष्ट्या तारक एवानुसंधेयः ॥९॥

9. Reflexia soarelui și a lunii există în cele două pupile (*tāra*) interioare ale ochilor. Stabilind faptul că vederea (*darśana*) aceasta/acestuia este prin cele două pupile: vederea discul soarelui și al lunii este prin cele două pupile (*tāraka*), fiind aidoma macrocosmosului (*brahma-aṇḍa*), [*i.e.*] în spațiul care se află în mijlocul capului microcosmosul (*piṇḍa-aṇḍa*) există cele două discuri ale soarelui și ale lunii. Cu mintea concentrată trebuie să mediteze aici, desigur, prin vederea (*dṛṣṭi*) unității celor două, căci atunci când această Yoga este ne-existentă nu există oportunitatea activității simțurilor. De aceea doar *tāraka* trebuie investigat prin privirea interioară (*antar-dṛṣṭi*).

---

[१] तार्कद्वैविध्यम्॥ [२] तारकयोगस्य सोमसूर्यैक्यदर्शनैकफलकत्वम्॥ [३] ब्रह्माण्ड इव॥ [४] तद्दर्शनमात्राण्युभयैक्यदृष्ट्या॥

---

1 Var.: „în fiecare zi”.

2 Var. n. २: „Rezultatul unic al Tāraka-yoga este vederea unicității/identității soarelui cu luna”.

Upaniṣadbrahmayogin:

ब्रह्माण्डवत्पिण्डाण्डेऽपि रवीन्दू विद्येते इति निश्चित्य तारकाभ्यां तदैक्यदर्शनतः तारकयोगसिद्धिर्भवेदित्याह – अक्षीति। अयोगी यथा ब्रह्माण्डस्थचन्द्रसूर्यौ मनस्सहकृततारकाभ्यां पश्यति तथा योगी स्वमस्तकाकाशविभातरवीन्दुद्वयं मनस्सहकृतताराभ्यामवलोकयेदित्यर्थः। रूपदर्शनस्य चक्षुरधीनत्वात्किं मनसेत्यत आह – तदिति। मनस्यन्यत्र व्यापृते रूपादिग्रहणशक्तिश्चक्षुरादेर्नास्तीत्यत्राऽन्यत्रमना अभूवं नादर्शमन्यत्रमना अभूवं नाश्रौषमित्यादिश्रुतेः। यस्मादेवं तस्मात्॥

‹Ochilor› etc.: a spus că desăvârșirea prin Tāraka-yoga este prin vederea (*darśana*) unității acestora prin cele două pupile (*tāraka*), stabilind [în prealabil] că soarele și luna există, de asemenea, în microcosmos (*piṇḍa-aṇḍa*), precum în macrocosmos (*brahma-aṇḍa*). Așa cum ne-yogin-ul vede soarele și luna din macrocosmos (*brahma-aṇḍa*) prin cele două pupile (*tāraka*) ajutate de minte (*manas*), tot astfel yogin-ul trebuie să privească perechea soare|lună care strălucește în spațiul din propriul său cap prin cele două pupile (*tāraka*) ajutate de minte (*manas*) – astfel este înțelesul.

‹Această [Yoga]› etc.: dacă spune „vederea formelor (*rūpa*) depinde de ochi, ce anume [dobândește] prin minte (*manas*)?" Atunci când mintea (*manas*) este ocupată în altă parte, capacitatea (*śakti*) de percepere a formelor etc. nu este a ochiului etc. Astfel se spune în scripturi (*śruti*) etc.:

> Când mintea mea era în altă parte, nu am văzut;
> Când mintea mea era în altă parte, nu am auzit.[1]

Deoarece este astfel, atunci [acestea rezultă].

Appayaśivācārya:

पूर्वोत्तरार्धयोः तारकामनस्कयोः स्वरूपनिष्कर्षः

ननु निर्गुणाकाशं परमाकाशं महाकाशं तत्त्वाकाशं सूर्याकाशं चेति तारकलक्ष्यमाकाशपञ्चकमभिधीयते। अत्र कथं पूर्वोत्तरार्धविभाग इति। अत्रोच्यते। उभयैक्यदृष्ट्या मनोयुक्तं ध्यायेदिति तार एवानुसंधेयः। इति च ध्यानयोगाभ्यासस्य विहितत्वात्। तदभ्यासकालः पूर्वार्धः तारकयोगसंज्ञकः। तत्फलीभूतज्योतिर्दर्शनकाल उत्तरार्धोऽमनस्कयोगसंज्ञकः। एवमेव चाकाशपञ्चकदर्शने पूर्वोत्तरविभागो मन्तव्यः॥

Determinarea naturii proprii (*svarūpa*) celor două jumătăți, cea care precede și cea care urmează: [anume] *tāraka* și [starea] „ne-mentală" (*amanaska*).

Desigur, se spune că [obiectul] semnificat (*lakṣya*) de *tāraka* este alcătuit din cinci spații (*ākāśa*): „spațiul fără de calități" (*nirguṇa-ākāśa*), „spațiul suprem" (*parama-ākāśa*), „marele spațiu" (*maha-ākāśa*), „spațiul a ceea ce este" (*tattva-ākāśa*) și „spațiul soarelui" (*sūrya-ākāśa*). [Dacă se întreabă:] „cum este aici împărțirea în jumătatea care precede (*pūrva*) și cea care urmează (*uttara*)?" Aici se spune. De investigat este, desigur, pupila (*tāra*): ‹cu mintea concentrată trebuie să mediteze aici, desigur, prin vederea (*dṛṣṭi*) unității celor două› – și astfel este prescrierea practicării (*abhyāsa*) Dhyāna-yoga. Timpul practicării acesteia, jumătatea care precede, are numele de Tāraka-yoga. Timpul vederii luminii (*jyotis*) dobândită ca rezultat al acesteia, jumătatea care urmează, are numele de Amanaska-yoga. Și astfel trebuie considerată diferența dintre ceea ce precede și ceea ce urmează în vederea celor cinci spații (*ākāśa*).

---

1 *BāUp* 1.5.3.

Cele două feluri sunt de investigat prin distincția „trupească|ne-trupească”[1]

मूर्तामूर्तभेदेन द्विविधमनुसंधेयम्[१]
तारकं द्विविधम्। मूर्तितारकममूर्तितारकं चेति। यदिन्द्रियान्तं तन्मूर्तिमत्। यद्भ्रूयुगातीतं तदमूर्तिमत्। [२]सर्वत्राऽन्तःपदार्थविवेचने मनोयुक्ताभ्यास इष्यते। तारकाभ्यं तदूर्ध्वस्थसत्त्वदर्शनान्मनोयुक्तेनाऽन्तरीक्षणेन सच्चिदानन्दस्वरूपं ब्रह्मैव। तस्माच्छुक्लतेजोमयं ब्रह्मेति सिद्धम्। तद्ब्रह्म मनःसहकारिचक्षुषाऽन्तर्दृष्ट्या वेद्यं भवति। एवममूर्तितारकमपि। मनोयुक्तेन चक्षुषैव दहरादिकं वेद्यं भवति। रूपग्रहणप्रयोजनस्य मनश्चक्षुरधीनत्वात्। बाह्यवदान्तरेऽप्यात्ममनश्चक्षुःसंयोगेनैव रूपग्रहणकार्योदयात्। तस्मान्मनोयुक्ताऽन्तर्दृष्टिः तारकप्रकाशाय भवति॥ १०॥

10. *Tāraka* este de două feluri: *tāraka* trupească și *tāraka* ne-trupească. Cea trupească este cea mărginită de simțuri (*indriya*). Cea ne-trupească este cea de dincolo de cele două sprâncene. Este de dorit întotdeauna ca în investigarea obiectelor interioare[2] practica (*abhyāsa*) să fie corelată cu mintea (*manas*). Prin vederea (*darśana*) realității (*sattva*) situate deasupra acestor două *tāraka* – cu ajutorul vederii interioare (*antar-īkṣaṇa*)[3] împreună cu mintea (*manas*) – doar *brahman* [rămâne], a cărui proprie natură este „ființă-conștiință-beatitudine” (*sat-cit-ānanda*). De aceea este bine-cunoscut că *brahman* este alcătuit din lumină albă (*śukla-tejas*). Acest *brahman* este de cunoscut prin privirea interioară (*antar-dṛṣṭi*) cu ajutorul ochiului care acționează împreună cu mintea (*manas*) – astfel este, desigur, *tāraka* ne-trupească. Doar prin vederea/ochiul (*cakṣus*) care acționează împreună cu mintea (*manas*) este de cunoscut „spațiul inimii” (*dahara*) etc., datorită dependenței de minte (*manas*) și ochi (*cakṣus*) în scopul perceperii formei (*rūpa*). Desigur, în ceea ce privește cele interioare, precum în cele exterioare, [experiența] răsare ca rezultat (*kārya*) al perceperii formei (*rūpa*) doar prin unirea laolaltă a [celor trei:] sinele (*ātman*), mintea (*manas*) și ochiul (*cakṣus*). De aceea, privirea interioară (*antar-dṛṣṭi*) ce folosește mintea (*manas*) este pentru manifestarea lui *tāraka*.

---

[१] अनुसंधेयतारकरूपद्वयम्। अन्तर्दर्शनेऽपि मनोयोगस्य प्राधान्यम्॥ [२] सर्वत्र त्वंपदार्थ० ॥

---

1 Var. n. १: „Cele două forme de *tāraka* care trebuie investigate”, „Și în cazul vederii interioare (*antar-darśana*) predominanța este a practicii mentale (*manas-yoga*)”.

2 Var.: „ca în investigarea înțelesului cuvântului «interior» (*antar*)”; var. n. २: „ca în investigarea înțelesului cuvântului «tu» (*tvam*)”.

3 Var.: „cu ajutorul ochiului interior (*antar-īkṣaṇa*)”.

Upaniṣadbrahmayogin:

यदनुसंधेयं तत्कतिविधमित्यत्र तत्तारकम्। बाह्यपदार्थविवेचनवदन्तःपदार्थविवेचनमपि मनश्चक्षुरधीनमित्याह – सर्वत्रेति। तदूर्ध्वस्थसत्त्वदर्शनाद्भ्रूमध्योर्ध्वविलसितोत्तरतारकलक्ष्यदर्शनात्। केनैतद्दर्शनीयमित्यत्र मनोयुक्तेनेति। ब्रह्मैवोत्तरतारकलक्ष्यमित्यनुसंधेयम्। यस्मादेवं तस्मात्। भ्रूमध्यादिस्थलविलसितशुक्लतेजसो मनःकल्पितत्वेऽपि ब्रह्मणः सर्वव्यापकत्वेन तत्रापि विद्यमानत्वात्तदेव ब्रह्मेत्यभिमतिद्रढिम्ना लीने तत्र मनसि कल्पकसापेक्षकल्पनावैरळ्ये निर्विकल्पकं ब्रह्मैवाऽवशिष्यत इत्यर्थः। यत्तेजो मनःकल्पितं तद्ब्रह्म। यस्मादेवं तस्मात्॥

Despre *tāraka* în acest caz: „în câte feluri trebuie contemplată/investigată aceasta?”

‹Întotdeauna› etc.: spune că așa cum investigarea obiectelor exterioare este dependentă de minte (*manas*) și ochi (*cakṣus*), tot astfel este și investigarea obiectelor interioare. Prin vederea realității (*sattva*) situate deasupra acestuia, [*i.e.*] prin vederea [obiectului] semnificat (*lakṣya*) de *tāraka* care strălucește/apare deasupra mijlocului sprâncenelor (*bhrū-madhya*). Prin ce este de văzut aceasta? Aici [se răspunde:] prin asocierea/intermediul minții (*manas*). De investigat este doar *brahman*, [obiectul] semnificat (*lakṣya*) de *tāraka* care urmează.

Deoarece este astfel, atunci [acestea rezultă]: rămâne doar *brahman* fără de constructe mentale (*nirvikalpa*) atunci când devine insignifiant constructul mental (*kalpanā*) care depinde de alcătuitorul acestuia (*kalpaka*), dizolvat fiind acolo, în minte (*manas*), prin fermitatea conștientizării de sine (*abhimati*): deși lumina albă (*śukla-tejas*) ce apare în locul de la mijlocul dintre sprâncene (*bhrū-madhya*) etc., este alcătuită de către minte (*manas*), datorită stării de atot-pătrunzător (*sarva-vyāpakatva*) a lui *brahman* starea de existență a acesteia este doar *brahman* – astfel este înțelesul. Acea lumină alcătuită de minte este acest *brahman*.

Deoarece este astfel, atunci [acestea rezultă].

Appayaśivācārya:

सुगुणनिर्गुणविभागस्याप्युक्तरीतिद्वयमूलकत्वम्

मूर्तितारकामूर्तितारकयोश्चेन्द्रियान्तभ्रूयुगातीतत्वकथनेन सगुणमूर्तिध्यानपरत्वं चावगन्तव्यम्। सगुणमूर्तिध्यानस्य च निष्कामकृतस्य च क्रममुक्तिचित्तशुद्धिप्रयोजनतया सुप्रसिद्धत्वात्॥

Izvorâtă din cele două metode menționate este și distincția: cu calități|fără de calități (*suguṇa*|*nirguṇa*).

În ceea ce privește *tāraka* trupească și *tāraka* ne-trupească diferențierea meditației (*dhyāna*) trupești cu calități (*suguṇa-mūrti*) trebuie cunoscută prin menționarea stării de transcendere a celor două sprâncene, a mărginirii simțurilor (*indriya*), deoarece meditația trupească cu calități (*suguṇa-mūrti*), realizată fiind fără de patimă (*niṣkāma*), este prea-binecunoscută ca fiind necesară/instrumentală purificării psihicului (*citta*) și a izbăvirii graduale (*krama-mukti*).

Propria natură a Tāraka-yoga

तारकयोगस्वरूपम्
भ्रूयुगमध्यबिले दृष्टिं तद्द्वारा ऊर्ध्वस्थिततेज आविर्भूतं तारकयोगो भवति। तेन सह मनोयुक्तं तारकं सुसंयोज्य प्रयत्नेन भ्रूयुग्मं सावधानतया किंचिदूर्ध्वमुत्क्षेपयेत्। इति पूर्वतारकयोगः। उत्तरं त्वमूर्तिमदमनस्कमित्युच्यते। तालुमूलोर्ध्वभागे महाज्योतिर्मयूखो वर्तते। तद्योगिभिर्ध्येयम्। तस्मादणिमादिसिद्धिर्भवति॥ ११॥

11. Privirea fiind în apertura din mijlocul celor două sprâncene, lumina (*tejas*) aflată deasupra, care devine vizibilă/manifestată pe această cale, este Tāraka-yoga. Fiind aduse împreună, pe deplin și cu mare atenție, *tāraka* unită cu mintea (*manas*) și cu aceasta, trebuie să ridice cu atenție, puțin în sus, cele două sprâncene – astfel este Tāraka-yoga care precede. Cea care urmează, cea ne-trupească, se spune că este ne-mentală (*amanaska*). În partea de sus a rădăcinii palatului (*tālu-mūla*) se află o mare rază strălucitoare de lumină (*jyotis*) – aceasta este de meditat de către yogini. Din aceasta rezultă capacități paranormale (*siddhi*) precum micșorarea trupului la dorință (*aṇiman*) etc.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

कोऽयं तारकयोग इत्यत्र भ्रूयुगमध्यबिले तत्रत्याज्ञाचक्रे दृष्टियुग्मं संनिवेश्य। सावधानतया विलोकयन्। ध्येयं तज्ज्योतिर्ब्रह्मेति योगिभिश्चिन्त्यमित्यर्थः। ततः किं भवतीत्यत्र तस्मादिति॥

În acest caz: „ce este această Tāraka-yoga?” Punând [privirea] celor doi ochi (*dṛṣṭi*) ‹în apertura de la mijlocul celor două sprâncene›, în *ājñā-cakra* care se află acolo.

‹Cu atenție› privind. De către yogini astfel trebuie gândit: „această lumină (*tejas*) trebuie meditată ca fiind *brahman*” – astfel este înțelesul. Ce rezultă din aceasta? Aici [se răspunde]: ‹din aceasta›.

APPAYAŚIVĀCĀRYA:

प्रकृतयोगे पूर्णमनोविलयाभावेन दृश्यमानज्योतिषः प्रत्यगात्मस्वरूपत्वनिर्णयः
इदं ज्योतिः त्वंपदार्थः। आहोस्वित्तत्पदार्थः। इति संशीयते। कुतः संशयः। त्वंपदार्थविवेचन इति सच्चिदानन्दस्वरूपं ब्रह्मैवेति चोक्तत्वात्। अत्रोच्यते। त्वंपदार्थः प्रत्यगात्मैव। ब्रह्मांशत्वात्तु ब्रह्मत्वमुपचर्यते साक्षाद्ब्रह्मयोगो हि मनोवियुक्ताभ्यासरूपः। तत्रैव मनोनाशसंभवात्। मनोयुक्ताभ्यासस्तु प्रकृतः कण्ठरवोक्तः। मनस्सहकारिचक्षुषा वेद्यं भवतीति च। यदि मनसैव वेद्यमित्युक्तं तदाऽन्तर्दृष्टेर्मनोऽनन्यत्वान्मनसो ब्रह्मणि विलयसंभवाच्चाऽखण्डब्रह्मयोग एव विवक्षित इति वक्तुं शक्यम्। न तु तदस्ति। प्रत्यगात्मयोगे चाऽऽन्तरे बाह्यवदात्ममनश्चक्षुस्संयोगेनैव रूपग्रहणकार्योदयः स्यात्। न तु ब्रह्मयोगे तदीयाखण्डसम्यग्दर्शनं चक्षुरधीनं मनोऽधीनं वा भवति। चक्षुर्मनसी पृष्ठतः कृत्वा स्वयंप्रकशमानत्वात्। ननु मनोयुक्तान्तर्दृष्टिरित्युक्तत्वान्मनसोऽन्तर्दृष्टिद्वारा ब्रह्मणि विलय एवाऽर्थादवगम्यत इति चेन्न। बह्यवदित्युक्तत्वेन प्रकृतयोगे मनोविलयासंभवात्। तात्कालिकस्तु मनोलयः सुषुप्तस्येव नात्यन्त श्लाघ्यतमो भवितुमर्हति। यद्वा क्रममुक्तिसाधनीभूतोऽपि स मनोलयः पुनर्जन्मबीजभर्जनाभावान्न नाशापरपर्याय इत्यवगन्तव्यम्॥

Atunci când Yoga este împlinită stabilirea naturii proprii sinelui lăuntric (*pratyañc-ātman*) se datorează luminii (*jyotis*) văzute prin ne-existența dizolvării depline a minții (*manas*).

Astfel dubitează: „această lumină este înțelesul cuvântului «tu» (*tvam*) sau este înțelesul cuvântului «acesta» (*tat*)?” De unde este dubiul? Și deoarece în ceea ce privește

investigarea înțelesul cuvântului „tu" (*tvam*) a fost spus că „doar *brahman* are propria natură ființă-conștiință-beatitudine (*sat-cit-ānanda*)". Aici este spus: înțelesul cuvântului „tu" (*tvam*) este doar sinele lăuntric (*pratyañc-ātman*). Datorită stării de a fi parte din *brahman* i se atribuie în mod figurat starea de *brahman*, căci cu siguranță unirea directă cu *brahman* este de natura practicii lipsite de minte (*manas*). Aici, desigur, este din cauza distrugerii minții. Totuși, realizarea practicii cu ajutorul minții este spusă printr-o menține specială[1] și că este de cunoscut prin ochiul care acționează împreună cu mintea. Dacă a fost spus „doar prin minte este de cunoscut", atunci datorită ne-diferențierii minții (*manas*) de vederea interioară (*antar-dṛṣṭi*) și datorită dizolvării minții în *brahman*, dorește să spună că este doar unirea ne-scindată cu *brahman* – asta s-a spus în mod explicit. Dar aceasta nu există. Unirea în interior cu sinele lăuntric (*pratyañc-ātman*), precum în cele exterioare, răsare ca rezultat (*kārya*) al perceperii formei doar prin unirea laolaltă a [celor trei:] sinele (*ātman*), mintea (*manas*) și ochiul (*cakṣus*). Însă, în unirea cu *brahman*, privirea interioară ne-scindată a acestuia nu depinde ochi, nu depinde de minte. Abandonând deopotrivă ochiul și mintea, datorită stării de a fi auto-luminos (*svayaṁ-prakāśamānatva*). Deoarece s-a spus că „desigur, privirea interioară (*antar-dṛṣṭi*) este prin minte", se înțelege de fapt că „dizolvarea în *brahman* este prin intermediul vederii interioare a minții" – dacă [se afirmă astfel], nu [este corect]. Deoarece s-a spus ‹precum în cele exterioare›, în cazul unirii (*yoga*) menționate, datorită ne-existenței dizolvării minții. Dizolvarea minții, fiind într-un timp la fel de lung ca cel al somnului profund (*suṣupti*), nu merită absolut deloc a fi cea mai vrednică de laudă. Ori, chiar dacă această dizolvare a minții este un mijloc pentru izbăvirea (*mukti*) graduală, datorită ne-existenței arderii semințelor nașterii din nou nu există altă cale decât distrugerea – astfel trebuie înțeles.

Sigiliul lui Śaṁbhu (*śāṁbhavī-mudrā*)[2]

शांभवीमुद्रा[१]

अन्तर्बाह्यलक्ष्ये दृष्टौ निमेषोन्मेषवर्जितायां सत्यां शांभवी मुद्रा भवति। तन्मुद्रारूढज्ञानिनिवासाद्भूमिः पवित्रा भवति। तद्दृष्ट्या सर्वे लोकाः पवित्रा भवन्ति। तादृशपरमयोगिपूजा यस्य लभ्यते सोऽपि मुक्तो भवति॥ १२॥

12. Atunci când privirea (*dṛṣṭi*) asupra [obiectelor] semnificate (*lakṣya*) interioare și exterioare este lipsită de închiderea ori deschiderea [ochilor] devine sigiliul lui Śaṁbhu (*śāṁbhavī-mudrā*). Datorită viețuirii cunoscătorilor (*jñānin*) care au dobândit acest sigiliu (*mudrā*) pământul devine pur/sfânt. Prin privirea (*dṛṣṭi*) acestora toate lumile devin pure/sfinte. Acela care dobândește [ocazia] venerării (*pūjā*) unui astfel de yogin suprem devine izbăvit (*mukta*).

---

[१] उक्तयोगस्य पर्यवसाने शाम्भवीमुद्रारूपता। तस्याः महिमा॥

---

1 Var.: „este spusă de Kaṇṭharava".

2 Var. n. १: „La finalul unirii/practicii (*yoga*) menționate, este sub forma sigiliului lui Śambhu. Măreția acestuia."

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

यद्योगिभिर्ध्येयमुक्तं पर्यवसाने तदेव शांभवी मुद्रा भवतीत्याह – अन्तरिति। मुद्रा भवतीत्यत्र –

[१]अन्तर्लक्ष्यं[२] बहिर्दृष्टिर्निमेषोन्मेषवर्जिता[३] ।
एषा[४] सा[५] शांभवी[६] मुद्रा सर्वतन्त्रेषु गोपिता ॥

इति श्रुतेः। तन्मुद्रारूढयोगिनं स्तौति – तदिति। पवित्रा भवतीत्यत्र स्वपादन्यासमात्रेण पावयन्वसुधातलमिति स्वरूपदर्शनोक्तेः। पवित्रा भवन्ति –

खेचरा भूचराः सर्वे ब्रह्मविद्दृष्टिगोचराः।
सद्य एव विमुच्यन्ते कोटिजन्मार्जितैरघैः ॥

इति श्रुतेः ॥

‹Interioare› etc.: a spus că ceea ce a fost spus de către yogini ca fiind de meditat devine, în final, doar sigiliul lui Śambhu (*śāṁbhavī-mudrā*). Sigiliul este după cum urmează aici, în scriptură (*śruti*):

> [Obiectul] semnificat în interior, privirea în exterior,
> Lipsită fiind de închiderea|deschiderea [ochilor] –
> Acesta este sigiliul lui Śaṁbhu (*śāṁbhavī-mudrā*),
> Păstrat ascuns în toate [scripturile] Tantra.[1]

‹Acest› etc.: slăvește yoginul care a dobândit acest sigiliu. Aici, conform afirmației despre vederea propriei naturi (*svarūpa*), ‹devine pur/sfânt› etc.: „suprafața pământului devenind pură doar prin așezarea propriului picior".

‹Devin pure/sfinte›, astfel este scriptura (*śruti*):

> Toate [făpturile] care se deplasează prin aer sau se deplasează pe pământ,
> Care se află în câmpul de percepție al cunoscătorului lui *brahman*,
> Sunt imediat și pe deplin izbăvite
> De păcatele dobândite în zece milioane de nașteri.[2]

Varietățile [obiectului] semnificat (*lakṣya*) interior

अन्तर्लक्ष्यविकल्पाः

अन्तर्लक्ष्यज्वलज्ज्योतिःस्वरूपं भवति। परमगुरूपदेशेन [७]सहस्रारज्वलज्ज्योतिर्वा बुद्धिगुहानिहितचिज्ज्योतिर्वा षोडशान्तस्थतुरीयचैतन्यं वाऽन्तर्लक्ष्यं भवति। तद्दर्शनं सदाचार्यमूलम् ॥ १३ ॥

13. Devine propria natură a luminii (*jyotis*) înflăcărate a [obiectului] semnificat (*lakṣya*) interior. [Obiectul] semnificat interior este [definit astfel] prin învățătura supremului maestru (*guru*): lumina (*jyotis*) înflăcărată a [lotusului] cu o mie de petale (*sahasrāra*) ori lumina conștiinței (*cit-jyotis*) aflată în „inima"[3] intelectului (*buddhi*) ori cea de-a patra [stare a] conștiinței (*caitanya*) care se

[१]अन्तश्चित्तं बहिश्चक्षुः ॥ [२]०ल(क्षः/क्ष्या/क्ष्यः/क्ष्य०) ॥ [३]०वर्जितः ॥ [४]इयम् ॥ [५]तु। हि ॥ [६]वैष्णवी। भैरवी। भवेच्छांभवी ॥ [७]सहस्रारे ॥

1 *GhS* III.64, *Hp* VII.36, *ĪS*, *KaT* VIII.85, *ŚāUp* I.7.14, *Śyp* 146 & *Ysc* I.36.

2 *VUp.* IV.44.

3 Var.: „în locul ascuns din".

află la finele a 16 [degete de creștetul capului]. Vederea acesteia are drept rădăcină sfântul învățător (*sat-ācārya*).

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

अन्तर्लक्ष्यं विकल्प्य निर्धारयति – परमेति। उक्तविकल्पानामेकार्थपर्यवसायित्वात्तद्दर्शनमूलं किमित्यत्र – तद्दर्शनमिति॥

‹Supremului› etc.: [obiectul] semnificat (*lakṣya*) interior este determinat deliberând [asupra învățăturii maestrului].

‹Vederea acesteia› etc.: în acest context, datorită faptului că sfârșesc într-un singur obiect/scop (*artha*), „care este rădăcina vederii (*darśana*) acesteia?"

Caracteristicile învățătorului[1]

आचार्यलक्षणम्[१]
आचार्यो वेदसंपन्नो विष्णुभक्तो[२] विमत्सरः।
योगज्ञो योगनिष्ठश्च सदा योगात्मकः[३] शुचिः॥१४॥

14. Învățătorul (*ācārya*) este desăvârșit întru *Vede*,
Devotat lui Viṣṇu, lipsit de invidie,
Cunoscător Yoga și dedicat [practicii] Yoga,
Întotdeauna de natura unirii/Yoga[2], pur,

गुरुभक्तिसमायुक्तः[४] पुरुषज्ञो विशेषतः[५]।
एवंलक्षणसंपन्नो गुरुरित्यभिधीयते॥१५॥

15. Înzestrat cu devotament față de maestru (*guru*),
Cunoscător al lui *puruṣa*[3] în mod special –
Cel înzestrat cu astfel de caracteristici
Este considerat ca fiind maestru (*guru*).

[६]गुशब्दस्त्वन्धकारः[७] [८]स्याद्रुशब्दस्तन्निरोधकः[९]।
[१०]अन्धकारनिरोधित्वाद्गुरुरित्यभिधीयते॥१६॥[११]

16. Silaba/sunetul *gu* [înseamnă] întuneric,
Silaba/sunetul *ru* [înseamnă] cel care îl obstrucționează –
Datorită obstrucționării întunericului
Este considerat ca fiind maestru (*guru*).[4]

[१]एतादृशपरमार्थदर्शकगुरुलक्षणम्। गुरुशब्दार्थः। गुरोः स्थानम्॥ [२]०भक्तिः॥ [३]मन्त्रज्ञो मन्त्रभक्तश्च सदा मन्त्रा(र्थदः/श्रयः)। योगात्मकस्तथा॥ [४]०युक्त०॥ [५]पुराणज्ञो विशेष(वित्/तः)॥ [६]गुशब्दस्त्वन्धकाराख्यः। गुः शब्दोऽन्धकारः स्याद्रू। गुशब्दश्च॥ [७]०कारे॥ [८]स्याद्रू०॥ [९]निवर्त्तकः। निरोधकृत्॥ [१०]०निरोधेन। ०विनिर्मुक्तः॥ [११]गुकारस्त्वन्धकारो(ऽपि/हि) रुकारस्तन्निरोधकः। अन्धकारविनाशित्वाद्गुरुरित्यभिधीयते॥

1 Var. n. १: „Caracteristica maestrului (*guru*) care revelează un astfel de adevăr suprem. Semnificația cuvântului *guru*. Starea/forma maestrului (*guru*)." *Cf. DeUp* & *DvUp*.

2 Yoga în acest caz poate fi și starea de *samādhi*, *i.e.* de suspendare a activității psihicului (*citta*); *v. YS* I.2.

3 *Puruṣa* (om/spirit) este echivalentul Sāṁkhya pentru *ātman* (sine/spirit).

4 V. *GG* 19/34, *KaT* XVII.7, *KmT* I.16, *Prp* IV.24 & *Vsnbhsa* 214.2.

KĀŚIKĀNANDA SVĀMIN (*Susa* 52):

गुशब्दार्थौ गुह्यात्मतत्त्वबोधनम्। रुशब्दार्थौ रुद्रादिदेवतारूपमिति। अथ को गुरुरिति चेत्। गृहस्थ एवेत्येके। ब्रह्मचार्योऽपीत्यन्ये१। यतिरिति च परे॥

Înțelesul silabei *gu* este realizarea realității (*tattva-bodhana*) sinelui ascuns (*guhya-ātman*). Înțelesul silabei *ru* este forma/natura (*rūpa*) divinităților precum Rudra etc. Dacă este astfel, atunci cine este maestrul (*guru*)? Cineva [va spune:] desigur este gospodarul (*gṛhastha*). Altcineva [va spune:] desigur este cel cast (*brahmacārin*). Iar alții [vor spune:] este ascetul (*yati*).

गुरुरेव परं ब्रह्म गुरुरेव परा गतिः।
गुरुरेव परा विद्या गुरुरेव परायणम्॥ १७॥

17. Doar maestrul este supremul *brahman*,
Doar maestrul este suprema cale (*gati*),
Doar maestrul este suprema știință (*vidyā*),
Doar maestrul este supremul refugiu (*parāyaṇa*)[1],

गुरुरेव परा काष्ठा गुरुरेव परं धनम्।
यस्मात्तदुपदेष्टाऽसौ तस्माद्गुरुतरो गुरुः॥ इति ॥१८॥

18. Doar maestrul este suprema limită (*kāṣṭhā*),
Doar maestrul este suprema bogăție (*dhana*).
Deoarece este preceptorul acestui [adevăr],
De aceea maestrul este cel mai important[2].

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

आचार्यलक्षणमुक्त्वा गुरुशब्दार्थमाह – गुशब्दस्त्विति॥

‹Cuvântul *gu*› etc.: a spus că după ce a fost expusă caracteristica unui învățător (*ācārya*), [este descris] înțelesul cuvântului *guru*.

APPAYAŚIVĀCĀRYA:

परमात्मदर्शनाङ्गभूतप्रत्यगात्मदर्शनस्य सर्वथाऽनुपेक्षणीयत्वोद्घोषः

नन्विह तादृशपरमयोगिपूजा यस्य लभ्यते सोऽपि मुक्तो भवतीत्येतादृशानि२ वाक्यान्यर्थवादा एव स्युः। कुतः। सहस्रारज्वलज्ज्योतिर्वा – इत्यादिवाक्योक्तदेहपरिच्छिन्नज्योतिर्मात्रे पर्यवसन्नाया अस्या उपनिषद आद्यन्तपर्यालोचनेऽप्यपरिच्छिन्नब्रह्मात्मैक्ययोगस्य क्वचिदप्यनुक्तत्वात्। इति चेत् – अत्रोच्यते। सत्यमेवैतत्। त्वंपदलक्ष्यार्थसिद्ध्या अहंपदलक्ष्यार्थस्यापि सिद्धत्वेन कैमुतिकन्यायाद्ब्रह्मपदार्थसिद्धेः कथं त्वमहंपदार्थयोर्भेदः। नायं दोषः। त्वं पदस्य खण्डप्रत्यगात्मार्थकत्वात्। अहंपदस्य तत्त्वमसिवाक्यार्थज्ञानोदयानन्तरमखण्डब्रह्मयोगाभ्यासार्थं ग्राह्यत्वेनाऽखण्डप्रत्यगात्मार्थकत्वाच्च त्वमहंपदयोर्भेदस्य विस्पष्टत्वात्। तस्मादत्रोक्तयोगिनः सद्योमुक्त्यभावेन औपचारिकपरमत्त्वेन च प्रकृतवाक्यान्यर्थवादा एव। तथापि स्वदेहान्तर्वर्तिज्योतिर्दर्शनं विना तत्त्वमसीत्युपदिशतामहं ब्रह्मास्मीति वाङ्मात्रेण प्रलपतां च भ्रान्ततमानां कल्पकोटिष्वपि संसारबन्धान्मोक्षासंभवान्मोक्षप्रथमसाधनत्वाच्चास्य दर्शनस्योपेक्षा न कदापि कार्येति स्थितम्॥

१०चार्यपोत्यन्ये॥ २एतादृश०॥

1 *Parāyaṇa*: supremul scop/refugiu/medicament (panaceu).

2 Var.: „este foarte venerabil”.

Declarație cu privire la totala ne-neglijare a vederii sinelui interior (*pratyañc-ātman*) ca fiind parte a vederii sinelui suprem (*parama-ātman*).

Desigur, aici aștfel de enunțuri [precum] ‹acela care dobândește [ocazia] venerării (*pūjā*) unui aștfel de yogin suprem devine izbăvit (*mukta*)› pot fi doar laudative (*artha-vāda*). Din ce motiv? Datorită ne-afirmării câtuși de puțin a unirii într-o unitate ne-scindată a lui *ātman* cu *brahman*, chiar dacă eşte cercetată pe deplin de la început până la final aceaşta învățătură (*upaniṣad*) care se limitează pe deplin doar la lumina (*jyotis*) circumscrisă trupului, afirmată prin enunțuri [precum] ‹lumina înflăcărată a [lotusului] cu o mie de petale (*sahasrāra*)› etc. Dacă aștfel [se întreabă] – se răspunde aici: aceşta eşte adevărul.

Prin ştabilirea sensului implicit al termenului „tu" (*tvam*) și prin ştabilirea sensului implicit al termenului „eu" (*aham*) eşte obținută, de asemenea, realizarea sensului termenului *brahman* datorită principiului „cu cât/atât mai mult?" (*kaimutika-nyāya*). Cum poate exişta diferență între sensurile termenilor „tu" (*tvam*) și „eu" (*aham*)? Aceaşta nu eşte o eroare (*doṣa*):
– deoarece exprimă sensul de „sine interior (*pratyañc-ātman*) scindat" al cuvântului „tu" (*tvam*), datorită unei mare clarități a diferenței dintre cele două cuvinte „tu" (*tvam*) și „eu" (*aham*);
– deoarece exprimă sensul de „sine interior (*pratyañc-ātman*) ne-scindat" al cuvântului „eu" (*aham*), prin perceperea sensului/scopului pracțicii de unire cu ne-scindatul *brahman* după apariția cunoașterii semnificației [marii] asertiuni „aceşta tu ești" (*tat tvam asi*)[1].

De aceea aici, datorită ne-exiştenței izbăvirii imediate a yoginului menționat și datorită ştării metaforice a măreției [aceştuia], enunțurile făcute sunt doar laudative (*artha-vāda*). Chiar și așa, în absența vederii luminii (*jyotis*) care se află în interiorul propriului trup – al celor care predică „aceşta tu ești" (*tat tvam asi*) ori al celor care vorbesc fără noimă doar prin afirmația „eu *brahman* sunt" (*ahaṁ brahma asmi*)[2], fiind extrem de rătăciți, din cauza ne-exiştenței mântuirii (*mokṣa*) din ştrânsoarea *saṁsāra*-ei nici măcar în zece milioane de cicluri cosmice (*kalpa*) – deoarece eşte primul mijloc (*sādhana*) al mântuirii (*mokṣa*) nu trebuie să exişte câtuși de puțin abandonarea aceştei vederi – aceaşta eşte concluzia.

Rezultatul pracțicării scripturii (*grantha*)[3]

ग्रन्थाभ्यासफलम्[१]
यः सकृदुच्चारयति तस्य संसारमोचनं भवति। सर्वजन्मकृतं पापं तत्क्षणादेव नश्यति। सर्वान् कामानवाप्नोति। सर्वपुरुषार्थसिद्धिर्भवति। य एवं वेद। इत्युपनिषत्॥ १९॥

19. Acela care roşteşte o singură dată [aceaştă învățătură], eliberarea din *saṁsāra* eşte a aceştuia. Păcatul (*pāpa*) realizat prin toate naşterile eşte diştrus chiar în

[१] उक्तार्थानुसंधानमहिमा॥

1 *ChUp* VI.8.7.
2 *BāUp* I.4.10.
3 Var. n. १: „Măreția inveştigării sensului/scopului menționat".

acea clipă [şi] dobândeşte toate cele dorite, fiind desăvârşirea tuturor scopurilor omului (*puruṣa-artha*). Astfel a cunoscut acesta. Astfel [a fost] învățătura (*upaniṣad*).

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

ग्रन्थतदर्थपठनानुसंधानफलमहा – य इति। कामाकामधियां पठनफलं सर्वकामाप्तिः परमपुरुषार्थाप्तिश्च। इत्युपनिषच्छब्दोऽद्वयतारकोपनिषत्समाप्त्यर्थः ॥

श्रीवासुदेवेन्द्रशिष्योपनिषद्ब्रह्मयोगिना।
अद्वयोपनिषद्व्याख्या लिखितेश्वरगोचरा।
अद्वयोपनिषद्व्याख्याग्रन्थोऽशीतिरितीरितः ॥

‹Acela› etc.: a spus despre rezultatul citirii textului și al contemplării sensurilor acestei scripturi (*grantha*). Rezultatul citirii, atât de către cei care posedă dorințe (*kāma*), cât și de către cei care nu [posedă] dorințe, este dobândirea tuturor celor dorite și dobândirea scopului suprem al omului (*parama-puruṣa-artha*). Astfel, cuvântul ‹învățătura (*upaniṣad*)› semnifică încheierea *Advaya-tāraka-upaniṣad*.

De către Upaniṣadbrahmayogin,
Discipolul venerabilului Vāsudevendra,
Comentariul asupra *Advaya-*[*tāraka-*]*upaniṣad*
A fost scris cu privire la Īśvara[1].
Textul comentariului la *Advaya-*[*tāraka-*]*upaniṣad*
A fost spus al optzecilea.

अद्वयतारकोपनिषत्समाप्ता ॥
Astfel a fost împlinită *Advaya-tāraka-upaniṣad*

ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात्पूर्णमुदच्यते।
पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते ॥
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः।

OṀ
Acesta este [de]plin, acela este [de]plin,
Din [de]plin răsare [de]plinul;
Fiind luat [de]plinul din [de]plin,
Desigur, [de]plin rămâne.
OṀ – Pace, pace, pace!

1 Var.: „A fost scris întru Īśvara”.

इति श्रीमदीशाद्यष्टोत्तरशतोपनिषच्छास्त्रविवरणे त्रिपञ्चाशत्सङ्ख्यापूरकं अद्वयतारकोपनिषद्विवरणं संपूर्णम् ॥

Astfel este încheiat comentariul la *Advaya-tāraka-upaniṣad*, împlinit cu numărul 53 în comentariul scripturilor (*śāstra*) celor 108 *upaniṣad* începând cu venerabila *Īśa* etc.

इति श्रीमत्सुन्दरेश्वरताताचार्यशिष्याप्पयशिवाचार्यकृतिष्वद्वयतारकोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ॥ ॐ ॥

OṀ Astfel este încheiat comentariul (*bhāṣya*) asupra *Advaya-tāraka-upaniṣad* dintre cele realizate de Appayaśivācārya, discipolul venerabilului Sundareśvara Tātācārya.

ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचन्द्रार्पणमस्तु ॥

OṀ – Să fie ofrandă venerabilului Ramacandra,
maestru adevărat (*sat-guru*),
suprem ascet (*parama-haṁsa*),
atot-[con]ținător (*viśvādhiṣṭhāna*)!

Bibliografie

112 Up. 112 Upaniṣads (An exhaustive Introduction, Sanskrit text, English transaltion & Index of verses), Thoroughly Revised New Edition, Ed. K.L. Joshi, O.N. Bimali & Bindiya Trivedi, 2 vol., Parimal Sanskrit Series No. 73. Delhi: Parimal Publications, 2016.

120 Up. 120 Upaniṣads (A Compilation of Original Sanskrit Texts of 120 well known Upanishads. Bombay: Nirnaya-sagar Press, 1948.

AtUp 1917. *Advaya-tāraka-upaniṣat* în *One Hundred & Eight Upanishads (Îsha & Others) With various readings*. Ed. Wâsudev Lakshmaṇ Shâstrî Paṇsikar. Bombay: Tukârâm Jâvajî (Nirnaya-sagar Press), pp. 330-332.

AtUp 1920. *Advaya-tāraka-upaniṣat* în *YUp*, pp. 1-10.

AtUp 1948. *Advaya-tāraka-upaniṣat* în *120 Up*, pp. 384-386.

AtUp 1969. *Advayatārakopaniṣat with the Commentary of Śrī Appayaśivācārya*. Ed. N.S. Venkatanathacharya. The Mysore Oriental Supplement Series 1. Mysore: The Oriental Research Institute, University of Mysore.

AtUp 2016. *Advaya-tāraka-upaniṣat* în *112 Up*, vol. 2, pp. 155-159.

BāUp. Bṛhad-āraṇyaka-upaniṣat în *112 Up*, vol. 1, pp. 217-331.

BhG. The Bhagavadgītā – Being reprint of relevant parts of Bhīṣmaparvan from B.O.R. Institutes Edition of the Mahābhārata, For the first time Critically Edited by Shripad Krishna Belvalkar. Poona: Bhandarkar Oriental Research Institute, 1968.

BvUp. Brahma-vidyā-upaniṣat în *112 Up*, vol. 2, pp. 12-23.

ChUp. Chāndogya-upaniṣat în *112 Up*, vol. 1, pp. 103-216.

DeUp. Deśika-upaniṣat. Ms. no. 316 (3581/20), Government Oriental Library, Mysore.

DvUp. Dvaya-upaniṣat în *112 Up*, vol. 1, pp. 538-539 şi în *Un-published Upanishads*, Madras: Adyar Library (Theosophical Society), 1938, p. 27.

Feuerstein, Georg. *The Yoga Tradition, Its History, Literature, Philosophy and Practice*. Foreword by Ken Wilber. Delhi: Motilal Banarsidass Publishers, 2002.

Flood, Gavin Dennis. *An Introduction to Hinduism*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.

GG. Guru-gītā.

GhS. Gheraṇḍa, *Gheraṇḍa-saṁhitā* (*Compendiul lui Gheraṇḍa*), text sanskrit şi traducere adnotată de Vlad Şovărel, Foreword by Rahul Shrivastava, Ambasadorul Indiei în România, prefaţă de Eugen Ciurtin. Bucureşti: Institutul de Istorie a Religiilor|Editura Spandugino, 2020.

Hp Haṭha-pradīpikā of Svātmārāma (10 Chapters), With Yogaprakāśikā commentary by Bālakṛṣṇa. Ed. M.L. Gharote & Parimal Devnath. Lonavla: The Lonavla Yoga Institute, 2011.

ĪS. Īśvara-saṁhitā.

KaT. Kulārṇava Tantra. Madras: Ganesh & Co. (Madras) Private Ltd, 1965.

KmT. Kaṅkālamālinītantra în *Tantrasaṁgraha: Part Four*, Yogatantra-granthamālā vol. 6, Varanasi: Sampurnanand Sanskrit University, 1996, pp. 283-333.

MbUp Maṇḍala-brāhmaṇa-upaniṣad în *YUp*, pp. 273-300.

Prp. Prapanna-pārijāta. Tirupati: Tirumalai-Tirupati Devasthanams Press, 1954.

ŚāUp. Śāṇḍilya-upaniṣad în *YUp*, pp. 518-558.

ŚP Śiva-purāṇa.

Susa. Kāśikānanda Svāmin, *Subhagodaya-stotra-amṛtajharikā* în *Subhagodayastotram Amṛtajharikānvayārthabodhinībhyāṁ sahitam*, Vārāṇasī: Śrīdakṣiṇāmūrti Maṭha (Śrī Svāmī Kāśikānandajī Ṭraṣṭ), 1986.

Śyp. Śiva-yoga-pradīpikā.

Vsnbhsa. Viṣṇu-sahasra-nāma-bhāṣya-saṁgrahārtha

VUp. Varāha-upaniṣad în *YUp*, pp. 464-517.

Ysc. Śrīnārāyaṇatīrtha. *Yoga-siddhānta-candrikā, A Critical Edition*. Varanasi: Chowkhamba Sanskrit Series Office, 2000.

YUp. The Yoga Upaniṣad-s with the Commentary of Śrī Upaniṣad-Brahmayogin. Ed. A. Mahadeva Sastri. Madras: The Adyar Library and Research Centre, 1920.